

Briuselis, 2026 m. balandžio 28 d.
(OR. en)

8435/26

AG 70
SIMPL 79
BETREG 3
IA 96

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. balandžio 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 380 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Paprastesnis ir aiškesnis geriau užtikrinamų ES taisyklių sąvadas

EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2026 04 28
COM(2026) 380 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Paprastesnis ir aiškesnis geriau užtikrinamų ES taisyklių sąvadas

Tai lemiamas momentas Europos Sąjungai. Ji susiduria su įtempta geopolitine padėtimi, ekonominiu spaudimu ir grėsmėmis saugumui bei demokratijai. Kartu ji skuba šalinti jos pažangai trukdančias struktūrines kliūtis ir sudaryti geresnes sąlygas labai konkurencingai, novatoriškai ir tvariai socialinei rinkos ekonomikai paremti. Kad tuos tikslus pasiektume, turime užtikrinti paprastą, veiksmingą, skaidrią ir įgyvendinamą reglamentavimo sistemą, tvirtai grindžiamą teisinės valstybės principu ir remiančią visiškai integruotą bendrąją rinką. Labai svarbu, kad savo pajėgumus išnaudojanti ir konkurencinį pranašumą išlaikanti Europa būtų vieninga. Šiomis pastangomis labai svarbu strategiškai užtikrinti ES teisės aktų vykdymą, ypatingą dėmesį skiriant toms sritims, kurios aktualiausios mūsų žmonėms ir įmonėms. ES taisyklių kokybė ir vykdymo užtikrinimas taip pat lemia Sąjungos gebėjimą veikti už savo ribų ir skleisti savo standartus, taip prisidedant prie ES ekonominio saugumo ir pasaulinės įtakos.

Komisija taiko vieną pažangiausių EBPO pripažintų geresnio reglamentavimo sistemų¹, kurioje derinami įrodymai, poveikio analizė ir plataus masto konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais. Kartu ji ėmėsi plataus užmojo veiksmų, kad sustiprintų bendrąją rinką, piliečių teises bei pagrindines laisves ir apsaugotų teisinę valstybę. Nepaisant to, piliečiai, įmonės ir viešojo administravimo institucijos dažnai susiduria su sudėtingais, pernelyg instruktyviais ar dviprasmiškais ES ar nacionalinio lygmens teisės aktais. Jie taip pat susiduria su pernelyg ilgais vėlavimais į nacionalinę teisę perkeliant ir įgyvendinant ES teisės aktus, vykdymo užtikrinimo iššūkiais, biurokratinėmis kliūtimis ir nereikalingu pertekliniu nacionaliniu reglamentavimu.

Fragmentiškas, pavėluotas ar dalinis ES teisės įgyvendinimas trukdo siekti ES politikos tikslų, silpnina bendrąją rinką ir kenkia ES konkurencingumui ir atsparumui. Ilgalaikiai reikšmingi ES teisės pažeidimai taip pat gali pakenkti teisinei valstybei, nes jai dabartinėmis pasaulinėmis aplinkybėmis jau kyla išbandymų. Teisinės valstybės principo užtikrinimas yra ne tik ES vertybių apsaugos klausimas. Jis labai svarbus siekiant teisinio tikrumo, nuspėjamumo ir palankios investicijų bei verslo aplinkos.

Šiuo komunikatu siekiama modernizuoti ES teisės aktų rengimą, įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą, kartu užtikrinant, kad jie būtų aiškūs, lankstūs ir atitiktų paskirtį, taigi remiant siekį įgyvendinti veiksmų gaires „Viena Europa, viena rinką“². Supaprastindama procedūras, stiprindama mūsų pasiūlymų įrodymų bazę ir užtikrindama griežtą proporcingumo principo taikymą, ES gali prisidėti prie savo politikos tikslų: didinti konkurencingumą, stiprinti teisinį tikrumą ir greičiau bei veiksmingiau reaguoti į neatidėliotinus poreikius. Atsižvelgiant į šiuos tikslus, komunikate nustatomos geresnio ES teisės aktų įgyvendinimo ir greitesnio jų vykdymo užtikrinimo visose politikos srityse priemonės. Ypatingas strateginis dėmesys bus skiriamas bendrosios rinkos taisyklių sąvado vykdymo užtikrinimui.

Naujos ES iniciatyvos turėtų atitikti geresnio reglamentavimo principus, įskaitant integruotąjį paprastumą. Kartu iniciatyvas turėtų papildyti aukštos kokybės poveikio vertinimai ir jos turėtų kuo veiksmingiau prisidėti prie Sąjungos politikos tikslų įgyvendinimo. Šiame komunikate nustatytos priemonės ir principai atspindės geresnio reglamentavimo gairėse bei priemonių rinkinyje ir bus įgyvendinami palaipsniui, aiškiai prioritetą teikiant jame nurodytiems veiksams. Savo ruožtu galiojantys teisės aktai prireikus turėtų būti peržiūrėti, siekiant užtikrinti, kad jie išliktų aktualūs, ir skatinti susijusių teisės aktų nuoseklumą. Tuo tikslu prie

¹ *OECD Regulatory Policy Outlook 2025*,
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_a754bf4c/56b60e39-en.pdf.

² https://commission.europa.eu/document/5445de81-9481-4335-9902-9756159ba614_lt

šio komunikato pridodamas Reglamentavimo giluminio valymo veiksmų planas, kuris skirtas 12 prioritetinių sričių.

Komisija, paskelbusi kvietimą teikti informaciją³, paprašė suinteresuotųjų subjektų pateikti nuomonę apie geresnį reglamentavimą. Gauti maždaug 288 atsiliepimai iš 27 šalių⁴. Apskritai suinteresuotieji subjektai mano, kad geresnio reglamentavimo priemonės yra labai svarbios ES teisėkūros kokybei užtikrinti. Jie ragina šias priemones stiprinti ir modernizuoti, užtikrinant didesnę skaidrumą, atskaitomybę ir teisinį patikimumą.

1. INTEGRUOTASIS PAPRASTUMAS

Siekdama sukurti darnesnę ir veiksmingesnę bendrąją rinką, Komisija nori užtikrinti, kad naujais pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų būtų išvengta reglamentavimo sudėtingumo ir fragmentacijos. Reglamentavimo paprastumas ir aiškumas yra tarp pagrindinių susirūpinimą keliančių klausimų, kuriuos suinteresuotieji subjektai iškėlė atsakydami į kvietimą teikti informaciją, kad teisės aktai nuo pat ankstyviausių rengimo etapų turi būti formuluojami paprastai.

Pasiūlymas grindžiamas integruotojo paprastumo principu, kai asmenys, kuriems jis daro poveikį, gali lengvai suprasti:

- koks jo tikslas,
- kas ir kokias pareigas turi atlikti ir kokie tų pareigų atlikimo terminai,
- kaip naujos teisės ir pareigos sąveikauja su esamomis teisėmis ir pareigomis,
- kaip užtikrinamas reikalavimų laikymasis ir
- kas atsitinka, jei pareigos nevykdomos.

Siekiant užtikrinti, kad teisės aktus būtų galima sklandžiai įgyvendinti ir nuosekliai bei nuspėjamai taikyti, be kita ko, valdžios institucijose ir teismuose, jie turėtų būti aiškūs. Rengdama būsimus teisės aktų pasiūlymus, Komisija sieks taikyti integruotojo paprastumo principą ir ragina Europos Parlamentą, Tarybą ir valstybes nares vykdant savo pareigas taip pat to principo laikytis.

Integruotasis paprastumas apima keletą aspektų:

Reguliavimo drausmė

Siekiant sukurti veiksmingesnę ir efektyvesnę reglamentavimo sistemą, labai svarbu, kad Europa galėtų nustatyti prioritetus ir sutelkti dėmesį į svarbiausius iššūkius ir riziką. Reguliavimo drausmė padeda užtikrinti, kad subsidarumo ir proporcingumo principai ES teisėje būtų taikomi nuosekliai. Tokiu būdu Sąjunga gali savo pastangas ir išteklius sutelkti tose srityse, kuriose ES lygmens veiksmai yra būtini, teikia didžiausią pridėtinę vertę ir yra proporcingi.

Laikytis drausmės ir susitelkti taip pat turime nustatydami įgyvendinimo taisykles, kad ES teisės aktai netaptų pernelyg ilgi, sudėtingi ir brangūs. Rengdama būsimus pasiūlymus dėl

³ Kvietimas teikti informaciją, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/16232-Komunikatas-del-geresnio-reglamentavimo_lt.

⁴ Tarp respondentų buvo verslo asociacijos (100), NVO (65), ES piliečiai (29), įmonės (22), valdžios institucijos (22), kita (16), profesinės sąjungos (12), akademinės ir (arba) mokslo tiriamosios įstaigos (11), aplinkosaugos organizacijos (5), vartotojų organizacijos (4) ir ne ES piliečiai (2).

teisėkūros procedūra priimamų aktų Komisija sieks pasiūlyti tik gerai parengtus įgaliojimus priimti deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus, kurie yra tikrai būtini siekiant veiksmingai įgyvendinti ES taisykles ar tarptautinius įsipareigojimus ir užtikrinti jų vykdymą. Taip pat raginame Europos Parlamentą ir Tarybą šiuo atžvilgiu laikytis tos pačios drausmės viso teisėkūros proceso metu.

Siekiant stiprinti bendrąją rinką ir didinti ES patrauklumą pasaulio ekonomikoje, labai svarbu pasirinkti tinkamą teisinę priemonę ir suderinimo lygį. Teisės akto pasirinkimas turi būti tinkamai pagrįstas, grindžiamas Sutartimis, be kita ko, pagal tikslą ir turinį⁵. Kalbant apie klausimus, kuriems būdingas stiprus bendrosios rinkos aspektas, ir kai tai leidžia ES kompetencija, sistemingiau taikant išsamiuosius reglamentus⁶ galima sumažinti papildomus įpareigojimus ir reglamentavimo fragmentaciją, be kita ko, dėl perteklinio reglamentavimo. Tokiais atvejais pirmenybė turėtų būti teikiama visiškam suderinimui, o išimties turi būti tvirtai pagrįstos.

Ateities poreikiams pritaikytas ir pritaikomas reglamentavimas

Siekiant remti inovacijas ir augimą, ES ir nacionalinėmis taisyklėmis turi būti suteikta pakankamai lankstumo prisitaikyti prie būsimų pokyčių, kai technologinė ir geopolitinė aplinka keičiasi vis sparčiau. Tam reikia parengti inovacijoms palankias taisykles, kuriose būtų numatyti išankstiniai ir ilgalaikiai aspektai ir kuriomis būtų užtikrintas būtinas teisinis tikrumas ir pasitikėjimas, kad bendrojoje rinkoje būtų galima investuoti ir vykdyti veiklą. Kartu Komisija užtikrins, kad taisyklės būtų peržiūretos ir prireikus atnaujintos siekiant jas pritaikyti prie kintančių aplinkybių ir technologinių pokyčių.

Prireikus taip pat naudosime laikino galiojimo sąlygas, kad teisės aktai nustotų galioti nurodytą dieną ateityje. Laikino galiojimo sąlygos, taikomos kartu su laiku atliekamos stebėsenos ir vertinimo sąlygomis, gali padėti išvengti nereikalingo taisyklių ir ataskaitų teikimo reikalavimų gausėjimo. Jos gali užtikrinti, kad teisės aktų sąvaduose nebeliktų nebeaktualių teisės aktų. Laikino galiojimo, stebėsenos ir vertinimo sąlygos bus standartizuotos ir suderintos.

Paprastesni ir prieinamesni teisės aktai

Be to, labai svarbu, kad visi galėtų lengviau nustatyti savo juridines teises ir pareigas, taip pat susijusį įgyvendinimo tvarkaraštį. Todėl Komisija patobulins svetainėje „EUR-Lex“⁷ pateikiamas teisės aktų santraukas, kad jose teisės ir pareigos būtų aiškiai išdėstytos ir nurodytos nacionalinės įgyvendinimo pareigos. Mes taip pat: i) bendradarbiausime su kitomis institucijomis, kad su ES teisės aktais būtų lengviau susipažinti, be kita ko, kad jie būtų mašinos skaitomi; ii) konsoliduosime daugiau teisės aktų ir tai darysime greičiau, kad pagrindinį teisės aktą ir visus vėlesnius jo pakeitimus būtų galima perskaityti viename dokumente, ir iii) toliau plėtosime Europos teisinių duomenų erdvę, kad būtų užtikrinta lengva internetinė prieiga prie

⁵ Nors direktyvoms reikia perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių, o valstybėms narėms suteikiama daugiau lankstumo jas įgyvendinant, reglamentai taikomi tiesiogiai ir jais reglamentuojama politikos sritis nereikalaujant, kad valstybės narės priimtų plataus užmojo papildomų norminių nuostatų.

⁶ Taip yra tuo atveju, kai ES taisyklėmis išsamiai reglamentuojamas atitinkamu teisės aktu reguliuojamas klausimas ir į jas įtrauktos visos nuostatos, kurios tą klausimą savarankiškai reglamentuoja.

⁷ Svetainėje „EUR-Lex“ suteikiama prieiga prie ES teisės, įskaitant autentišką ES oficialųjį leidinį, konsoliduotų ES teisės aktų redakcijų (teisinės galios neturinčių tekstų), teisės aktų santraukų ir teismų praktikos. Tai išsami internetinė ES teisės aktų ir susijusių dokumentų saugykla, kurioje naudotojai gali ieškoti dokumentų, juos naršyti ir atsisiųsti, taip pat stebėti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų pažangą.

naujausių taikytinų teisės aktų ir teismų praktikos ES ir valstybių narių lygmeniu⁸. Rengdama ataskaitų teikimo reikalavimus, Komisija įgyvendins vienkartinio duomenų pateikimo principą ir užtikrins, kad informacijos šaltinius būtų galima lengvai identifikuoti.

Rengdama konstatuojamąsias dalis, kurios pateikiamos kiekvieno pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pradžioje, Komisija taikys patobulintus standartus. Konstatuojamosiose dalyse daugiau dėmesio bus skiriama teisės akto pagrindimui ir jo aiškinimui, o ne tiesiog teisės akto nuostatų perfrazavimui ar nuorodoms į nesusijusias politikos iniciatyvas ar tikslus. Prie konstatuojamųjų dalių racionalizavimo teisėkūros proceso metu taip pat gali prisidėti Europos Parlamentas ir Taryba.

Siekdama pagerinti reglamentavimo sistemos nuoseklumą ir darną, Komisija naudos nusistovėjusius metodus, pavyzdžiui, kodifikavimą⁹ ir išdėstymą nauja redakcija¹⁰. Abiem metodais anksčiau priimti aktai ir jų pakeitimai¹¹ pakeičiami ir panaikinami, o tai padeda kurti darnesnę ir suprantamesnę teisinę sistemą, kurią visi suinteresuotieji subjektai gali lengviau suprasti ir taikyti. Vis dėlto, siekiant palengvinti šių metodų taikymą, labai svarbu, kad teisėkūros institucijos laikytųsi savo įsipareigojimo neatnaujinti kitų teisės aktų elementų nagrinėjimo.

Siekiant nuoseklios ir paprastesnės teisinės sistemos taip pat reikia nustatyti aiškų teisės aktų ryšį ir panaikinti dubliavimąsi bei perteklines nuostatas. Konkretiems sektoriams ar veiklai taikomi teisės aktai ar nuostatos turėtų papildyti arba pakeisti, o ne atkartoti bendresniu mastu taikomus teisės aktus ar nuostatas. Naujomis taisyklėmis taip pat turėtų būti šalinamos tikros reglamentavimo spragos, o ne iš naujo išdėstomi galiojantys teisės aktai. Turėtų būti užtikrintas visiškas naujų ir galiojančių nuostatų nuoseklumas, aiškumas ir suderinamumas.

Komisija užtikrins, kad šie principai būtų taikomi rengiant naujus politikos pasiūlymus, taip pat dės pastangas peržiūrėti galiojančius teisės aktus pagrindinėse srityse, kuriose ypač būdinga reglamentavimo fragmentacija, pradedant nuo sričių, nurodytų prie šio komunikato pridedamame Reglamentavimo giluminio valymo veiksmų plane.

Realūs perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo terminai

Žmonėms, įmonėms ir vyriausybėms reikia laiko pasirengti naujoms taisyklėms ir suprasti, kaip jų laikytis. Kvietime teikti informaciją suinteresuotieji subjektai teigė, kad teisės aktai nuo pat pradžių turėtų būti rengiami turint omenyje įgyvendinimą. Todėl ypač didelį susirūpinimą kėlė pereinamojo ir įgyvendinimo laikotarpiai, kurie neleidžia tinkamai pasirengti, klausimas.

⁸ Komisijos komunikatas „Strategija „DigitalJustice@2030“, COM(2025) 802.

⁹ 1994 m. gruodžio 20 d. Tarpinstitucinis susitarimas. Pagreitintas teisės aktų tekstų oficialaus kodifikavimo darbo metodas, OL C 102, p. 2, [EUR-Lex - 31996Y0404\(02\) - LT - EUR-Lex](#).

¹⁰ 2001 m. lapkričio 28 d. Tarpinstitucinis susitarimas dėl sistemingesnio teisės aktų pakeitimo metodo naudojimo, OL L 77, p. 1, [EUR-Lex - 32002Q0328 - LT - EUR-Lex](#).

¹¹ *Vertikaliajo* kodifikavimo atveju aktas ir jo pakeitimai sujungiami į naują aktą; *horizontaliojo* kodifikavimo atveju į naują aktą sujungiami pagrindiniai aktai, apimantys susijusius klausimus, ir jų pakeitimai. Nė vienu atveju esminių pakeitimų nedaroma. Kai teisės aktas išdėstomas *nauja redakcija*, naujame teisės akte į vieną tekstą įtraukiami esminiai pakeitimai ir nepakeistos nuostatos.

Komisija skirs ypatingą dėmesį užtikrinimui, kad teisės aktai būtų rengiami nuo pat pradžių turint omenyje jų įgyvendinimą. Ji taikys principą „visų pirma galvokime apie mažuosius“, atsižvelgdama į mažųjų ir vidutinių įmonių poreikius ir pajėgumus¹².

Komisija taip pat dės daugiau pastangų siekdama užtikrinti, kad perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo terminai būtų įvykdomi ir patikimi, pagrįsti realistiškais skaičiavimais, kiek laiko reikia įgyvendinimo priemonėms ir skaitmeninėms priemonėms parengti, ir kad įmonės bei nacionalinės valdžios institucijos turėtų pakankamai laiko prisitaikyti. Siūlant naujus teisės aktus bus sistemingai atsižvelgiama į tęstinumo išlygas, lengvatinius laikotarpius ir nuostatas, kuriomis numatomas pagrindinių įsipareigojimų testavimas ir laipsniškas įvedimas. Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą šiam klausimui skirti lygiavertį dėmesį viso teisėkūros proceso metu.

Naudojimasis technologijų pažanga

Skaitmenizacijai pritaikytas politikos formavimas padeda nuo pat pirmųjų planavimo etapų nustatyti skaitmeninius teisėkūros iniciatyvos aspektus ir į juos sistemingai atsižvelgti formuojant politiką. Šis struktūrinis požiūris padeda užtikrinti nuoseklesnę *acquis*, sklandesnę skaitmeninę politikos įgyvendinimą ir pažangą mažinant administracinę naštą¹³. Be to, pažangiosios technologijos, įskaitant dirbtinį intelektą, gali padėti pagerinti teisės aktų kokybę ir teisės aktuose sumažinti reglamentavimo neatitikimus.

Atsižvelgdama į tai, Komisija kuria naują IT priemonę, kuri padės lengviau valdyti ES teisės aktus, įskaitant įgyvendinimo taisykles, ir nustatyti dubliavimąsi, spragas ir nereikalingą sudėtingumą. Kartu siekiant užtikrinti mūsų siūlomų teisės aktų aiškumą ir nuoseklumą, bus toliau tobulinama ES elektroninė teisės aktų rengimo priemonė „EdiT“. Šie veiksmai palengvins teisės aktų rengimą, padidins prieinamumą ir nuspėjamumą, taigi taip bus remiami tokie prioritetai kaip administracinės naštos mažinimas. Teisės aktų rengimą ir nuoseklumą palengvins standartinės nuostatos, įskaitant mažosioms ir vidutinėms įmonėms palankias nuostatas.

Mokymas ir gairės yra dar vienas būdas užtikrinti mūsų pasiūlymų teisinę kokybę ir tai, kad integruotojo paprastumo principas giliai įsitvirtintų politikos cikle. Šiuo tikslu Komisija, vykdydama privalomas mokymo programas ir atnaujindama teisės aktų rengimo gaires, investuos į vidaus specializuotų teisės aktų rengimo ekspertinių žinių skatinimą. Geriausią praktiką ir šių principų taikymą skatins teisinės kokybės korespondentų tinklas.

Integruotasis vykdymo užtikrinimas

Integruotasis paprastumas padės nustatyti aiškesnius ir lengviau suprantamus įpareigojimus valstybėms narėms ir įmonėms, o tai nuo pat pradžių palengvins reikalavimų laikymąsi. ES taisykles turėtų būti lengva įgyvendinti, stebėti ir užtikrinti jų vykdymą, jomis turėtų būti sunku piktnaudžiauti arba jas apeiti. Tai reiškia, kad rengiant ES teisės aktus nuo pat pradžių reikia apsvarstyti vykdymo užtikrinimo mechanizmus. Integruotos stebėsenos ir vykdymo

¹² MVĮ turėtų būti taikomos pareigų išimties, kai tai kelia nedidelę reglamentavimo riziką, ir jos turėtų turėti galimybę naudotis paramos priemonėmis, kai joms reikia laikytis daug išlaidų ar aiškinimo reikalaujančių taisyklių. Kai aktualu, taip pat reikėtų atsižvelgti į mažų vidutinės kapitalizacijos įmonių ypatumus.

¹³ Pagal skaitmenizacijai pritaikytą politikos sistemą prie pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, turinčių skaitmeninį poveikį, pridedama teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažyma, <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/digital-ready-policymaking/digital-ready-policymaking-dprm-framework>.

užtikrinimo priemonės gali būti naudingos visų rūšių teisės aktams, tačiau jos yra ypač svarbios tiesiogiai taikomiems reglamentams. Svarstylini mechanizmai skirsis, tačiau paaiškėjo, kad šiuo atveju naudingos būtų šios nuostatos:

- paskirti nacionalines vykdymo užtikrinimo institucijas ir nustatyti jų vykdymo užtikrinimo įgaliojimus, galbūt kartu užtikrinant pakankamą sankcijų suderinimą;
- Komisijai suteikti tvirtus faktų nustatymo įgaliojimus tam tikrose srityse;
- nustatyti patikimus išankstinio pranešimo apie nacionalinės teisės aktų projektus mechanizmus¹⁴, Komisijai atliekant privalomą suderinamumo vertinimą, kad nustatytos problemos būtų pašalintos prieš priimant nacionalines priemones.

Atsižvelgdama į kiekvieno pasiūlymo aplinkybes, Komisija apsvarstys, ar tokios integruotosios vykdymo užtikrinimo nuostatos galėtų suteikti pridėtinės vertės, ir prireikus jas taikys. Kartu Komisija, atsižvelgdama į dabartinius biudžeto apribojimus, sieks kuo labiau sumažinti dėl tokios tvarkos valstybėms narėms ir jai pačiai tenkančią naštą.

Pagrindiniai veiksmai

- Laikantis **reguliavimo drausmės** daugiau dėmesio skirti subsidiarumo ir proporcingumo principams, be kita ko, įgaliojimams priimti deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus.
- Pirmenybę teikti **išsamiesiems reglamentams ir visiškam suderinimui** reglamentuojant su bendrąja rinka susijusius klausimus, kai tai teisiškai įmanoma ir tinkama.
- Nustatyti reguliarios ir laiku atliekamos stebėsenos ir vertinimo sąlygas ir, kai tinkama, taikyti **laikino galiojimo sąlygas**, kad teisės aktai atitiktų naujus pokyčius.
- Dažniau naudoti **išdėstymo nauja redakcija ir kodifikavimo** metodus ir užtikrinti **sektorių ir bendrųjų teisės aktų bei galiojančių ir naujų teisės aktų nuoseklumą**.
- Nustatyti **standartinių sąlygų ir nuostatų** geriausią praktiką, kai įmanoma, pateikiant standartinę formuluotę, dėl kurios susitartų institucijos, ir nustatyti **konkretesnes konstatuojamąsias dalis**.
- Nustatyti realius **perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo terminus ir**, įgyvendinimui palengvinti, **sistemiškai apsvarstyti tokias priemones** kaip tęstinumo išlygos arba laipsniškas įvedimas.
- Toliau plėtoti ir naudoti **skaitmenines priemones**, pavyzdžiui, elektroninę dokumentų rengimo priemonę „EdiT“, naujas *acquis* valdymo priemones, kartu toliau tobulinti prieigos prie ES teisės punktą „EUR-Lex“ ir toliau plėtoti Europos teisinių duomenų erdvę.
- Sukurti visos Komisijos **teisinės kokybės korespondentų tinklą** ir pasiūlyti **privalomą teisės aktų rengėjų mokymą** remiantis atnaujintomis gairėmis.

¹⁴ Tai susiję su sritimis ir nacionalinėmis priemonėmis, kurioms netaikomi esami pranešimo mechanizmai, pavyzdžiui, nustatytieji Bendrosios rinkos skaidrumo direktyvoje ir Paslaugų direktyvoje.

- Nustatyti patikimesnius **stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus** ES teisės aktuose, siekiant užtikrinti **integruotąjį vykdymo užtikrinimą**, įskaitant nesuderinamumo su ES teise prevenciją ankstyvuoju etapu taikant išankstinio pranešimo mechanizmus.

2. TOLESNIS MŪSŲ GERESNIO REGLAMENTAVIMO SISTEMOS TOBULINIMAS

ES reglamentavimo sistema turi greitai reaguoti į šiandienos iššūkius, be kita ko, didinti gerovę ir konkurencingumą arba spręsti socialinius, aplinkos ir geopolitinius klausimus. Tam reikia skirti daugiau dėmesio, taip pat užtikrinti didesnę lankstumą, tikslumą, aiškumą ir nuspėjamumą.

Komisijos geresnio reglamentavimo sistema, kuria reglamentuojami poveikio vertinimai, konsultacijos ir vertinimai, plačiai pripažįstama kaip tarptautinis aukštos kokybės etalonas. Šiame komunikate pateikiami tiksliniai patobulinimai, kuriais siekiama užtikrinti, kad būtų galima veiksmingiau reaguoti į įvairesnes situacijas. Šiais pakeitimais siekiama padidinti tiek poveikio vertinimų skaičių, tiek aktualumą, užtikrinti kuo tvirtesnę įrodymų bazę, kai reikia skubiai imtis teisėkūros veiksmų, ir supaprastinti konsultacijų seką. Šis naujas požiūris įsigalios iš karto, tačiau bus įgyvendinamas palaipsniui iki gairių ir priemonių rinkinio peržiūros.

Daugiau ir tikslingesnių poveikio vertinimų

Pirmaisiais savo kadencijos metais Komisija ėmėsi skubių ir ryžtingų veiksmų, kad išspręstų kai kurias iš sudėtingiausių pastarųjų dešimtmečių geopolitinių ir ekonominių problemų. Dėl jų teko priimti ir teisėkūros iniciatyvų taikant skubos procedūras, įskaitant kelis pasiūlymus dėl supaprastinimo¹⁵. Nors ypatingos skubos atvejais vis dar gali prireikti nukrypti nuo tam tikrų geresnio reglamentavimo standartų, šiame komunikate išdėstyti pakeitimai leis Komisijai parengti daugiau iniciatyvų, prie kurių bus pridėtas poveikio vertinimas¹⁶.

Kad tai būtų įmanoma, reikės griežčiau ir struktūriškiau taikyti proporcingumo principą. Poveikio vertinimuose daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kas iš tiesų svarbu, t. y. atitinkamo pasiūlymo pagrindinio ekonominio bei socialinio poveikio ir poveikio aplinkai vertinimui. Be to, labiau pritaikytas požiūris padės atskirti, viena vertus, svarbias naujas teisėkūros iniciatyvas ar peržiūras ir, kita vertus, tikslingesnes iniciatyvas¹⁷. Laikantis tokio požiūrio bus surinkti būtini įrodymai ir atlikta analizė, atsižvelgiant į iniciatyvų pobūdį ir numatomą jų poveikį, įskaitant, kai aktualu, galimą išorinį poveikį.

Šis požiūris bus atspindėtas peržiūrėtuose poveikio vertinimų ir įvertinimų šablonuose. Be kita ko, nuo pat pradžių bus parengta vadinamoji pagrindinio poveikio matrica, kad būtų galima daugiau dėmesio skirti poveikiui, kuris yra reikšmingas ir aktualus kiekvienam atskiram

¹⁵ Tai, be kita ko, bendrieji teisės aktai, tai yra vienas teisėkūros procedūra priimamas aktas, kuriuo iš dalies keičiami keli teisės aktai.

¹⁶ Poveikio vertinimas nebūtinai visiems pasiūlymams dėl teisėkūros procedūra priamų aktų (Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinio 7 priemonė). Kas yra poveikio vertinimas ir kada jo reikia, žr. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_lt.

¹⁷ Tikslinės iniciatyvos – tai iniciatyvos, kuriomis galiojančių teisės aktų politikos tikslai iš esmės nekeičiami ir siūlomi pakeitimai, kuriais siekiama optimizuoti jų veiksmingumą ir efektyvumą.

pasiūlymui. Tokiu būdu galėsime nustatyti pagrindinį poveikį ir esminius analizuotinus aspektus, taip apibrėždami poveikio vertinimo objektą ir nustatydami analizės apimtį ir išsamumą. Atliekant šią tikslingesnę ir glaustesnę analizę ir toliau bus labai svarbu atsižvelgti į sąnaudas ir naudą, o skaičiai, duomenys ir statistiniai duomenys, jei tokių yra, atliks svarbų vaidmenį. Kiek įmanoma, Komisija stengsis pasiekti šiuos tikslus kuo geriau panaudodama savo vidaus išteklius, pajėgumus ir ekspertines žinias.

Taikant griežtesnį požiūrį, Reglamentavimo patikros valdyba atliks įvairesnių vertinimų, kuriais grindžiami politikos pasiūlymai, kokybės kontrolę. Atliekant tokį išsamesnį tikrinimą, kuriam plačiai pritaria suinteresuotieji subjektai, taip pat bus atsižvelgiama į kiekvieno pasiūlymo poveikio pobūdį ir svarbą. Dėl svarbių pasiūlymų Valdyba ir toliau teiks sąlygines nuomones¹⁸, o dėl kitų tikslingesnių iniciatyvų ji teiks rekomendacijas dėl patobulinimų; apie jas bus skaidriai pranešama ir į jas bus atsižvelgiama. Dėl to pagerės įrodymų, susijusių su pasiūlymais, kurių Valdyba šiuo metu netiktina, kokybė.

Paspartintoms procedūroms taikomi būtiniausi reikalavimai

Skubos padėtis atsiranda, kai reikia skubių ES veiksmų, kad būtų išvengta didelės žalos, įvykdyti teisiniai įsipareigojimai arba pasinaudota itin svarbia galimybe. Europos ombudsmenas paskelbė rekomendacijas¹⁹ dėl būdų, kaip Komisija skubius pasiūlymus gali paremti įrodymais. Kvietimo teikti informaciją respondentai taip pat kėlė skubos procedūrų taikymo klausimą. Respondentai pripažįsta, kad susiklosčius tikrai ekstremaliajai situacijai gali prireikti naudoti paspartinti procedūras, tačiau, kai įmanoma, konsultacijos ir vertinimas vis tiek turėtų vykti.

Reaguodama į Europos ombudsmeno rekomendacijas ir suinteresuotiesiems subjektams susirūpinimą keliančius klausimus, Komisija įvertins kiekvienos situacijos jautrumą laikui ir galimas neigiamas pavėluotų veiksmų pasekmes, kad atskirtų skubą nuo įprasto tikslingumo. Tai darydama ji atsižvelgs į tokius parametrus:

- sukrėtimų arba krizių buvimą ar numatymą, be kita ko, Sąjungos išorės santykių srityje;
- galimas pasekmes, jei nebus imtasi neatidėliotinių veiksmų;
- teisinius terminus ir
- politines aplinkybes, dėl kurių reikia imtis skubių veiksmų.

Net ir skubos atvejais Komisija stengsis sukaupti geriausią įmanomą įrodymų bazę. Kai įmanoma, Komisija parengs skubių iniciatyvų, kurių tikėtinas poveikis didelis, poveikio vertinimą. Tada šį vertinimą peržiūrės Reglamentavimo patikros valdyba. Valdyba atsižvelgs į reikiamus terminus ir teiks rekomendacijas, kuriomis bus prisidedama prie sprendimų priėmimo proceso, taip užtikrindama, kad pasiūlymui jos patikra būtų naudinga, ir kartu pripažindama suvaržymus, atsirandančius dėl būtinybės imtis skubių veiksmų.

Siekdama išlaikyti prasmingą suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą pagal paspartintą procedūrą, Komisija iš esmės konsultuosis su visuomene, paskelbdama kvietimą teikti informaciją. Tai suteiks įmonėms, piliečiams, pilietinei visuomenei, valdžios institucijoms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams galimybę prisidėti prie iniciatyvos formavimo. Siekiant gauti praktinių įžvalgų ir užtikrinti, kad siūlomos priemonės būtų veiksmingos, efektyvios ir įgyvendinamos, gali būti vykdomos ir tikslinės konsultacijos su įvairiais

¹⁸ T. y. teigiama nuomonė, teigiama nuomonė su išlygomis, neigiama nuomonė.

¹⁹ Bendros rekomendacijos dėl tyrimų 983/2025/MAS, 2031/2024/VB ir 1379/2024/MIK.

suinteresuotaisiais subjektais, galbūt, be kita ko, per dialogus įgyvendinimo klausimais arba tikrosios padėties patikras.

Išskirtinėmis aplinkybėmis, kai poreikis imtis skubių veiksmų yra toks didelis, kad pasiūlymus reikia priimti per labai trumpą laiką, už geresnį reglamentavimą atsakingas Komisijos narys gali leisti nukrypti nuo pirmiau nurodytų įprastų procedūrinių standartų. Tokia galimybė bus svarstoma, tik jei bus aiškiai įrodyta ypatinga skuba.

Tokiomis išskirtinėmis aplinkybėmis Komisija užtikrins, kad prie pasiūlymo būtų pridėtas analitinis tarnybų darbinis dokumentas arba kad jis būtų paskelbtas kuo greičiau, ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo pasiūlymo priėmimo. Šiame dokumente bus pateikta bent ši informacija:

- problemos apibrėžimas;
- nustatytas problemos sprendimo metodas;
- pagrindinio pasiūlymo poveikio vertinimas, įskaitant sąnaudų ir naudos analizę ir suderinamumo su klimato srities tikslais vertinimą.

Skubos vertinimas ir visos nukrypti leidžiančios nuostatos bus tinkamai dokumentuotos, skaidriai užfiksuotos ir apie jas bus pranešta pasiūlymų aiškinamuosiuose memorandumuose. Šiuo požiūriu užtikrinama tinkama skubių veiksmų poreikio ir būtinybės užtikrinti, kad geresnio reglamentavimo standartai bet kokiais aplinkybėmis būtų kuo aukštesni, pusiausvyra.

Išmanesnė ir lankstesnė konsultacijų sistema

Komisijos konsultacijų sistema yra išsami ir plačiai vertinama – ji sistemingai užima aukščiausią vietą EBPO reitinguose²⁰. Įtraukus dialogus įgyvendinimo klausimais arba tikrosios padėties patikras, konsultacijų priemonių spektras pastaruoju metu dar labiau išsiplėtė²¹. Nors Komisijos konsultacijų sistema yra labai veiksminga, suinteresuotieji subjektai išreiškė susirūpinimą dėl konsultacijų trukmės, sutampančių konsultacijų, pasikartojančių prašymų pateikti informaciją ir nepakankamos grįžamosios informacijos.

Siekdama spręsti šiuos susirūpinimą keliančius klausimus, Komisija geriau integruos įvairias konsultacijų priemones, kad išvengtų dubliavimosi ir toliau užtikrintų kuo didesnę prieinamumą visiems piliečiams ir suinteresuotiesiems subjektams. Nors kiekviena konsultacijų priemonė turi tikslą ir gali būti skirta šiek tiek skirtingai auditorijai, dėl įvairių turimų priemonių Komisija neturėtų teikti pakartotinių kvietimų tiems patiems suinteresuotiesiems subjektams teikti tą pačią informaciją.

Siekdami gauti įvairių nuomonių ir informacijos, taip pat įtraukti įvairius atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, stengsimės dėl tos pačios iniciatyvos su visuomene konsultuotis tik vieną kartą arba paskelbdami kvietimą teikti informaciją, arba naudodami klausimyną, prireikus juos papildant tikslinėmis konsultacijomis. Supaprastintame kvietimo teikti

²⁰ *OECD Regulatory Policy Outlook 2025*, žr. 2.1 ir 2.2 diagramas dėl suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo rengiant pirminės teisės aktus ir antrinės teisės aktus, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_a754bf4c/56b60e39-en.pdf.

²¹ Šios priemonės atliko sėkmingą vaidmenį įgyvendinant Komisijos supaprastinimo darbotvarkę: padėjo atlikti galiojančių teisės aktų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, taip pat parengti bendruosius ir kitus supaprastinimo pasiūlymus.

informaciją dokumente bus prašoma informacijos apie pagrindinius aspektus, kad suinteresuotieji subjektai galėtų lengviau pateikti prasmingų atsiliepimų.

Taip pat bus optimizuotas bendras konsultacijų laikas. Daugelio suinteresuotųjų šalių prašymu Komisija, kai tik įmanoma, vengs į bendrą konsultacijų laiką įskaičiuoti pagrindinius atostogų laikotarpius. Kai dėl tos pačios iniciatyvos rengiamos kitos viešos ir (arba) tikslinės konsultacijos, 12 savaičių standartinis viešų konsultacijų klausimynų terminas gali būti sutrumpintas iki šešių savaičių.

Komisija taip pat tiesiogiai informuos suinteresuotuosius subjektus, kai atsakymų į konsultacijas santrauka bus paskelbta portale „Išsakykite savo nuomonę“. Toks automatinis pranešimo mechanizmas padidins skaidrumą ir suteiks dalyviams galimybę lengvai susipažinti su konsultacijų rezultatais.

Be to, į konsultacijų veiklą labiau įtrauksime konsultacinius komitetus ir jų tinklus, pavyzdžiui, Regioninių centrų tinklą, palengvindami jų dalyvavimą ir teikdami grįžtamąją informaciją apie jų indėlį.

Reikšmingų pakeitimų vertinimas

Teisėkūros proceso metu Europos Parlamentas ir Taryba gali iš esmės pakeisti pirminius Komisijos pasiūlymus. Praktiškai šiuos pakeitimus siūlančios institucijos nevertina jų poveikio, nors yra išsipareigojusios tai daryti, „kai, jų nuomone, tai yra tikslinga ir būtina teisėkūros procesui“²². Neatlikus tokių vertinimų, numatomo teisės akto poveikio analizė tampa neišsami ir gali klaidinti, todėl įgyvendinant teisės aktus gali padidėti našta arba atsirasti nenumatytų sunkumų.

Siekdama pagerinti šią padėtį, Komisija siūlo laikytis nuoseklaus, pragmatiško ir bendradarbiavimu grindžiamo požiūrio, paremto trimis bendro institucijų darbo kryptimis.

Pirma, institucijos turėtų siekti bendro supratimo, kas yra esminis pakeitimas. Esminio pakeitimo pavyzdžiai galėtų būti: pasiūlymo taikymo srities išplėtimas (įtraukiant labai mažas įmones ar MVI), priemonės, dėl kurių gali atsirasti papildomų reikalavimų laikymosi išlaidų, nauji ataskaitų teikimo reikalavimai įmonėms ar administravimo institucijoms arba papildomos viešosios išlaidos. Bendras parametrų rinkinys leistų Europos Parlamentui ir Tarybai nustatyti ir įvertinti savo esminius pakeitimus.

Antra, nustačiusi esminį pakeitimą, ji pasiūliusi institucija pateiktų poveikio vertinimą ir kiekybiškai įvertintų išlaidas arba sutaupytas lėšas taikydama paprastą išlaidų apskaičiavimo metodą. Kalbant apie administracines išlaidas ar sutaupytas lėšas, taikant standartinį išlaidų modelį būtų lengviau tokias išlaidas ir sutaupytas lėšas apskaičiuoti ir apie jas pranešti.

Galiausiai tokių esminių pakeitimų poveikis galėtų būti pateiktas glaustame šablone. Tai apimtų tokius elementus kaip bendras aprašymas, numatomos papildomos sąnaudos ir nauda, poveikį patiriantys suinteresuotieji subjektai, poveikis konkurencingumui ir inovacijoms.

²² 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros, OL C 123, p. 1, [EUR-Lex - 32016Q0512\(01\) - LT - EUR-Lex](#). Praeityje Europos Parlamentas tam tikrus tokius vertinimus atlikdavo, tačiau dabar taip nebedaro. Kita vertus, Taryba niekada jų neatlikdavo.

Pagrindiniai veiksmai

- **Daugiau** reikšmingą poveikį turinčių **iniciatyvų** rengti taip, kad prie jų būtų pridėdamas **poveikio vertinimas** ir jas patikrintų **Reglamentavimo patikros valdyba**.
- Atlikti **tikslingesnių poveikio vertinimų**, grindžiamų pradine **pagrindinio poveikio matrica** ir **proporcingesniu** požiūriu.
- **Skubioms iniciatyvoms** pagal **paspartintas procedūras** taikyti **būtiniausius reikalavimus**.
- Skelbti supaprastintus **kvietimus teikti informaciją**, siekiant atkreipti suinteresuotųjų subjektų dėmesį į pagrindinę informaciją.
- Nustatyti optimalius ir lankstesnius **konsultacijų terminus**, atsižvelgiant į **atostogų laikotarpius**.
- **Integruočiau ir lanksčiau** diegti įvairias **konsultacijų priemones**, kad būtų išvengta nuovargio dėl nuolatinių konsultacijų ir būtų galima susipažinti su įvairiomis nuomonėmis ir informacija.
- Teikti tiesioginius automatinius **pranešimus** respondentams apie konsultacijų santraukas.
- Atnaujinti **geresnio reglamentavimo gaires** ir, atsižvelgiant į šiuos patobulinimus, atnaujinti **poveikio vertinimą** bei **vertinimo šablonus**.
- Toliau bendradarbiauti su teisėkūros institucijomis siekiant parengti ir įgyvendinti **bendrą metodiką**, kad **kiekviena institucija galėtų įvertinti savo esminius pakeitimus**.

3. REGLAMENTAVIMO GILUMINIS VALYMAS

Laikui bėgant ES teisynas išaugo. Tai atspindi didėjančią ES atsakomybę, jos vaidmenį remiant bendrąją rinką ir vis daugiau pastangų reikalaujančius bei sudėtingesnius klausimus, kuriuos jai tenka spręsti. Daugeliu atvejų ES teisės aktai pakeičia 27 nacionalinius taisyklių rinkinius. Tačiau vien dėl ES teisės masto ir pernelyg didelio instruktyvumo, taip pat dėl ES teisės aktų sąveikos su nacionaline teise gali atsirasti nereikalingas sudėtingumas, pasikartojanti reglamentavimo našta ir galimi neatitikimai. Pernelyg daug taisyklių tapo problema daugumoje išsivysčiusių jurisdikcijų²³.

Suinteresuotieji subjektai nuosekliai teigė, be kita ko, kvietime teikti informaciją, kad supaprastinimo pastangos turi apimti esamų priemonių peržiūrą ir konsolidavimą. Nors nauji teisės aktai tebėra labai svarbūs sprendžiant kylančius uždavinius ir atnaujinant mūsų taisykles,

²³ OECD Economic Outlook, https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-outlook-volume-2025-issue-2_9f653ca1-en.html.

lygiai taip pat svarbu sutvarkyti galiojančias taisykles, kad jos būtų aiškesnės, nuoseklesnės ir darnesnės.

2025 m. Komisija, remdamasi savo komunikatu dėl paprastesnės ir greitesnės Europos²⁴, pasiūlė plataus užmojo supaprastinimo priemonių. Teisėkūros institucijoms priėmus dešimt bendrųjų rinkinių ir kitų supaprastinimo pasiūlymų, įmonės ir administravimo institucijos turėtų sutaupyti bent 15 mlrd. EUR pasikartojančioms išlaidoms padengti. Šis impulsas išlaikomas – rengiami keli nauji bendrieji pasiūlymai ir papildomos supaprastinimo priemonės. Daugiau kaip pusė į 2026 m. Komisijos darbo programą įtrauktų teisėkūros iniciatyvų prisidės prie to, kad ES teisė būtų paprastesnė, aiškesnė ir lengviau įgyvendinama²⁵.

Be to, atlikus deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų peržiūrą, maždaug 30 proc. 2026 m. planuojamų aktų tapo nebeprioritetiniai. Tai padės užtikrinti, kad antrinės teisės aktais būtų pasiekti jų tikslai, tie teisės aktai išliktų proporcingi ir būtų skirti toms sritims, kuriose ES veiksmas sukuria didžiausią pridėtinę vertę.

Reglamentavimo giluminio valymo veiksmų planas

Siekiant įvertinti, ar teisės aktų rinkinys tebėra aktualus ir atitinka paskirtį, kiekvienas Kolegijos narys yra atsakingas už išsamų jo atsakomybės sričiai tenkančio rinkinio tikrinimą. Tai yra neatsiejama testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, nustatyto Komisijos politinės gairės ir Komisijos narių įgaliojamuosiuose raštuose²⁶, dalis. Teisės aktų tikrinimas apima visas politikos sritis, taip pat deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus.

Siekdama sustiprinti šias pastangas ir jas labiau prioritetizuoti, Komisija pradeda įgyvendinti Reglamentavimo giluminio valymo veiksmų planą. Šiame veiksmų plane daugiausia dėmesio skiriama 12 sričių, nurodytų 1 priede. 2026 ir 2027 m. jos bus nagrinėjamos prioritetine tvarka, siekiant sumažinti sudėtingumą ir fragmentaciją, kad būtų padidintas jų veiksmingumas ir efektyvumas.

12 prioritetinių sričių – laisvas prekių ir paslaugų judėjimas, finansinės paslaugos, muitai, mokesčiai, sveikata ir maisto sauga, žemės ūkis, transportas, energetika, klimatas, aplinka, skaitmeninis sektorius, būstas ir leidimų išdavimas – buvo atrinktos remiantis įgyvendinimo iššūkių vidaus analize ir suinteresuotųjų subjektų pateiktomis nuomonėmis, be kita ko, per dialogus įgyvendinimo klausimais ir tikrosios padėties patikras.

Tikimasi, kad atlikus giluminį valymą bus priimtos teisėkūros ar kitos priemonės, kuriomis bus šalinamos pasenusios nuostatos, dubliavimasis, nenuoseklumas ar pertekliniai reikalavimai, sukuriantys nereikalingą našą. Be to, jis paskatins konsolidavimą srityse, kurioms būdinga didelė reglamentavimo fragmentacija, o tai galės pastūmėti Komisiją atsiimti atskirus pasiūlymus tais atvejais, kai jie galbūt nebeatitiks dabartinių realijų arba kai teisėkūros institucijų daroma pažanga bus sustojusi.

Galimų priemonių pavyzdžiai: suderinimas, procesų skaitmenizacija, nenuoseklių taisyklių racionalizavimas, pareigų teikti ataskaitas mažinimas ir skaitmeninių priemonių panaudojimas biurokratizmui mažinti. Veiksmų planu siekiama skatinti skaidrumą ir nuspėjamumą,

²⁴ „Paprastesnė ir greitesnė Europa. Komunikatas dėl įgyvendinimo ir supaprastinimo“, COM(2025) 47.

²⁵ 2026 m. Komisijos darbo programa, COM(2025) 870.

²⁶ „Europos pasirinkimas. Kitos kadencijos Europos Komisijos politinės gairės (2024–2029 m.)“.

užtikrinant, kad ES teisės aktai atitiktų paskirtį, ir kartu mažinant įmonių, viešojo administravimo institucijų ir piliečių reikalavimų laikymosi išlaidas.

Siekdama suteikti reikiamą postūmį šiam reglamentavimo giluminiam valymui, Komisijos narių kolegija reguliariai apžvelgs veiksmų plano įgyvendinimo pažangą. Pažanga bus įtraukta į Komisijos metines supaprastinimo, įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo ataskaitas.

Supaprastinimo platforma – nauja aukšto lygio ekspertų grupė

Šias reglamentavimo giluminio valymo pastangas padės įgyvendinti aukšto lygio suinteresuotųjų subjektų grupė – Supaprastinimo platforma²⁷. Naujoji grupė²⁸ suburs nacionalines, regionų ir vietos valdžios institucijas, Regionų komitetą, kuriam padės Regioninių centrų tinklas, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą, socialinius partnerius, įmones ir pilietinės visuomenės organizacijas. Stebėdami pažangą ir naujus poreikius, dalyviai pateiks pasiūlymų, kaip būtų galima supaprastinti ir palengvinti ES taisyklių ir jų įgyvendinimo taikymą visuomenei, įmonėms ir administravimo institucijoms.

Pagrindiniai veiksmai

- Vykdyti **reglamentavimo giluminį valymą**, kaip nustatyta pridedamame veiksmų plane.
- Stengtis iš suinteresuotųjų subjektų gauti daugiau informacijos, kad būtų galima nustatyti įgyvendinimo iššūkius ir supaprastinimo potencialą, be kita ko, rengiant **konsultacijas, dialogus įgyvendinimo klausimais** ir atliekant **tikrosios padėties patikras**.
- Siekiant paremti supaprastinimo ir naštos mažinimo pastangas, sukurti naują aukšto lygio ekspertų grupę – **Supaprastinimo platformą**.

4. PERTEKLINIO REGLAMENTAVIMO PROBLEMOS SPRENDIMAS

Kliūtytys bendrajai rinkai gali atsirasti dėl nacionalinės politikos pasirinkimų, skirtingų administracinių procedūrų, administracinių gebėjimų trūkumo arba nevienodos skaitmenizacijos. Nors tokios kliūtytys ne visada prieštarauja ES teisei, jos trukdo sklandžiam bendrosios rinkos veikimui, kartais nesąmoningai. Savo ruožtu bendrajai rinkai kylančios kliūtytys kenkia klestėjimui ir atsparumui.

Svarbi tokio pobūdžio kliūtis yra perteklinis reglamentavimas²⁹. Taip yra tuo atveju, kai valstybė narė, perkeldama į nacionalinę teisę arba įgyvendindama ES teisę tam tikroje politikos srityje, nustato platesnę taikymo sritį, griežtesnes taisykles arba įpareigojimus, viršijančius ES

²⁷ Ši nauja grupė remsis Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformos, kuri veikė 2021–2024 m., darbu.

²⁸ C(2026) 8000.

²⁹ Kad perteklinis reglamentavimas yra kliūtis, nustatyta 2025 m. bendrosios rinkos strategijoje (COM(2025) 500).

teisės akte nustatytus reikalavimus³⁰. Pertekliniu reglamentavimu taip pat gali būti laikomas sudėtingesnių procedūrų, nei reikia ES teisei įgyvendinti, sukūrimas.

Net jei tokia praktika nėra ES teisės aktų pažeidimas, ji paprastai daro neigiamą poveikį bendrajai rinkai ir trukdo verslo veiklai, be kita ko, nacionaliniu lygmeniu, arba daro nederamą poveikį asmenų teisėms. Dėl jos taip pat gali susidaryti nevienodos sąlygos įmonėms ir didesnės reikalavimų laikymosi išlaidos, o tai kenkia Europos verslumui, inovacijoms ir galiausiai jos konkurencingumui. Be to, dėl perteklinio reglamentavimo gali išnykti atsakomybė, nes ekonominės veiklos vykdytojai gali reikalauti, kad ES atsakytų už reglamentavimo našta, kuri iš tikrųjų atsiranda dėl nacionalinės politikos pasirinkimų, o tai kenkia ES reputacijai.

Pašalinti šias kliūtis ir sumažinti perteklinį reglamentavimą galima tik bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis. Atsižvelgdama į tai ir siekdama padėti valstybėms narėms nustatyti perteklinį reglamentavimą ir jo išvengti perkeltiant ES teisės aktus į nacionalinę teisę ir juos įgyvendinant, Komisija parengs geriausios praktikos ir kriterijų rinkinį. Tai grindžiama 2026 m. kovo 19 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose išdėstytu kolektyviniu įsipareigojimu vengti perteklinio reglamentavimo. Komisija valstybėms narėms taip pat padės perkelti direktyvas į nacionalinę teisę ir anksti nustatyti galimą perteklinio reglamentavimo riziką.

Komisija remsis konsultacijomis, Komisijos narių rengiamais dialogais įgyvendinimo klausimais ir tikrosios padėties patikromis, kad nustatytų ir išnagrinėtų dėl perteklinio reglamentavimo kylančias įgyvendinimo problemas. Perteklinio reglamentavimo atvejus taip pat padės nustatyti Komisijos vykdomi prioritetinių teisės aktų vykdymo užtikrinimo sričių tyrimai (žr. tam skirtą skirsnį).

Prie šio įrodymų rinkimo taip pat turėtų prisidėti valstybės narės. Jau šiandien, perkeldamos direktyvas į nacionalinę teisę arba jas perkėlusios, jos gali duomenų bazėje³¹ pažymėti, kai jų nacionalinės priemonės yra griežtesnės nei ES teisės aktai. Tačiau praktiškai šia galimybe nesinaudojama.

Žalingoms kliūtims ir pertekliniam reglamentavimui bendrojoje rinkoje šalinti Komisija skatins naudoti esamus mechanizmus ir forumus. Antai nustatant pagrindines kliūtis ir perteklinio reglamentavimo problemas kiekvienoje valstybėje narėje ir identifikuojant atvejus, kuriuos reikėtų spręsti prioritetine tvarka, svarbų vaidmenį atliks Europos semestras³². Siekdama pašalinti žalingas kliūtis bendrojoje rinkoje, Komisija, be kita ko, remsis Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupės, kuri kartu su valstybėmis narėmis parengė bendradarbiavimu grindžiamą požiūrį, darbu.

Galiosiausiai Komisija, teikdama pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, taip pat atsižvelgs į perteklinio reglamentavimo riziką ir juos suformuluos taip, kad ta rizika būtų kuo mažesnė (pavyzdžiui, prireikus bendrosios rinkos srityse pirmenybę teikdama išsamiesiems reglamentams, o ne direktyvoms, užtikrindama, kad ES taisyklėmis būtų išsamiai reguliuojamas teisės aktu reglamentuojamas klausimas).

³⁰ Tai nedaro poveikio valstybių narių prerogatyvai priimti griežtesnes priemones tam tikrose politikos srityse, jei tai numatyta Sutartyse.

³¹ THEMIS yra bendra Komisijos tarnybų ir valstybių narių duomenų bazė, kurioje nacionalinės valdžios institucijos praneša Komisijai apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės.

³² Europos semestras yra Europos Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos koordinavimo ir priežiūros sistema.

Pagrindiniai veiksmai

- Remti valstybių narių įsipareigojimą vengti perteklinio reglamentavimo taikant **geriausios praktikos priemonių rinkinį ir perkėlimo į nacionalinę teisę gaires**.
- **Geriau ir anksčiau nustatyti** perteklinio reglamentavimo atvejus pasitelkiant Komisijos priemones ir kartu su valstybėmis narėmis.
- Per **Europos semestrą** ir pasitelkus **Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupę** nustatyti pagrindines kliūtis ir imtis tolesnių veiksmų perteklinio reglamentavimo klausimais kiekvienoje valstybėje narėje.

5. GERESNIS ĮGYVENDINIMAS IR PATIKIMAS VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

Net ir geriausiomis taisyklėmis nepasiekiamas numatytas jų poveikis, kai jos valstybėse narėse įgyvendinamos fragmentiškai, pavėluotai arba nenuosekliai. Tokie trūkumai ne tik silpnina bendrosios rinkos vientisumą ir kenkia konkurencingumui, bet ir mažina pasitikėjimą teisine valstybe – ES teisėtumo pagrindu. Tai brangiai kainuoja žmonėms ir įmonėms. Tvirtas ir nuspėjamas vykdymo užtikrinimas taip pat stiprina Sąjungos patikimumą sudarant tarptautines partnerystes ir jos gebėjimą skatinti taisyklėmis grindžiamą bendradarbiavimą.

Šios kadencijos Komisija ėmėsi pagrindinių iniciatyvų, kad sustiprintų bendrąją rinką³³ ir apsaugotų teisinę valstybę³⁴. Ji padidino įgyvendinimo paramą valstybėms narėms, suteikdama joms priemonių nuo pat pradžių laiku ir tinkamai įgyvendinti ES teisę³⁵. Tačiau patikimas ir veiksmingas vykdymo užtikrinimas yra finansinio stabilumo stiprinimo priemonė, kurios reikia norint laiku užtikrinti atitiktį ES taisyklėms, jei prevencinės priemonės būtų nesėkmingos.

Atsižvelgdama į Europos uždavinių mastą ir didindama atsparumą ateičiai, Komisija stiprins ES teisės vykdymo užtikrinimą. Imsimės priemonių, kad ES teisės vykdymas visose politikos srityse būtų užtikrinamas greičiau ir patikimai ir kad būtų laikomasi vienodo požiūrio³⁶.

Prioritetinės bendrosios rinkos teisės aktų vykdymo užtikrinimo sritys

Bendroji rinka yra Europos inovacijų, augimo ir konkurencingumo varomoji jėga³⁷. Susidūrusios su nepagrįstomis kliūtimis, skirtingomis nacionalinėmis taisyklėmis ir prekybos sąlygomis, įmonės neišnaudoja viso savo potencialo. Šios kliūtys iškraipo konkurenciją ir riboja tarpvalstybinę veiklą bei investicijas.

³³ „Bendroji rinka – Europos vidaus rinka neapibrėžtame pasaulyje. Strategija, kurią įgyvendinant siekiama bendrosios rinkos paprastumo, vientisumo ir tvirtumo“, COM(2025) 500.

³⁴ Metinis teisinės valstybės principo taikymo ciklas, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle_lt.

³⁵ „Paprastesnė ir greitesnė Europa. Komunikatas dėl įgyvendinimo ir supaprastinimo“, COM(2025) 47.

³⁶ Šiuo komunikatu papildomi, bet nepakeičiami ankstesniuose komunikatuose, visų pirma Komisijos komunikate „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ (C(2016) 8600) ir Komisijos komunikate „Užtikrinti ES teisės aktų vykdymą, kad Europa būtų naudinga“ (COM(2022) 518, nustatyti vykdymo užtikrinimo prioritetai.

³⁷ Europos Centrinio Banko teigimu, „[...] sumažinus kliūtis prekėms, ES vidaus prekyba padidėtų 4,4 proc., o numatoma gerovė – 1,3 proc. Tačiau esant mažesnėms prekybos paslaugomis kliūtims, dar labiau padidėtų prekyba (14,5 proc.) ir gerovė (1,8 proc.)“, [straipsnis](#), paskelbtas [ECB Ekonomikos biuletenyje Nr. 8/2025](#).

Todėl Komisija vis aktyviau dirba bendrosios rinkos taisyklių sąvado vykdymo užtikrinimo srityje. Atsižvelgdami į sisteminę ir ekonominę svarbą, 2 priede nustatėme vienuolika prioritetinių bendrosios rinkos teisės aktų vykdymo užtikrinimo sričių. Šiose srityse Komisija aktyviau tirs visas valstybes nares ir prireikus spręs nustatytas problemas taikydama skubias pažeidimo nagrinėjimo procedūras. Išvardytos prioritetinės sritys yra susijusios su klausimais, darančiais didelį poveikį bendrosios rinkos veikimui ir žalingą poveikį Europos įmonėms. Komisija šias sritis nustatė remdamasi informacija, surinkta iš šaltinių, įskaitant dialogus įgyvendinimo klausimais, piliečių ir suinteresuotųjų subjektų skundus, ir sisteminėmis problemomis, apie kurias pranešė visoje ES veikiantys SOLVIT centrai atskiroms tarpvalstybinėms problemoms spręsti. Neteisėto perteklinio reglamentavimo problemos sprendimas taip pat bus įtrauktas į šias prioritetines sritis, kuriose reikia užtikrinti vykdymą³⁸.

Siekama kuo greičiau užtikrinti, kad būtų laikomasi bendrosios rinkos taisyklių, kiekvienam atvejui naudojant tinkamą priemonę. Tyrimai bus grindžiami esamomis priemonėmis ir keitimusi informacija su valstybėmis narėmis ekspertų grupėse, perkėlimo į nacionalinę teisę praktiniuose seminaruose ir prireikus tiksliniuose susitikimuose. Komisijos narių palaikomi dialogai įgyvendinimo klausimais ir tikrosios padėties patikros taip pat gali suteikti vertingos informacijos iš tų, kuriems ES taisyklės daro praktinį poveikį. Komisija dažniau naudosis pirminiais dialogais su valstybėmis narėmis, kad ištirtų galimus bendrosios rinkos teisės aktų pažeidimus ir tais atvejais, kai yra reali galimybė bendradarbiaujant su atitinkamomis valstybėmis narėmis greitai juos išspręsti.

Prireikus Komisija pradės pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Ji tai darys arba po nesėkmingo pirminio dialogo, arba nuo pat pradžių, kai pažeidimai sunkūs ir tinkamai pagrįsti įrodymais. Kai pradedama pažeidimo nagrinėjimo procedūra, siekiama greito reikalavimų laikymosi, o tai atspindi Komisijos sėkmės rodiklis procedūros pradžioje³⁹.

Jei Komisija negali pasiekti teigiamo rezultato su atitinkama valstybe nare nei dialogo metu, nei per ikiteisminį pažeidimo nagrinėjimo procedūros etapą, prireikus ji nedvejodama perduoda bylą Teisingumo Teismui. Komisijos vykdymo užtikrinimo veiksmų tose bendrosios rinkos prioritetinėse srityse pažanga ir rezultatai bus įtraukti į Komisijos metines supaprastinimo, įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo ataskaitas.

Spartesnis ES teisės vykdymo užtikrinimas

ES teisės laikymosi užtikrinimas yra labai svarbus ne tik veiksmingam bendrosios rinkos veikimui, bet ir ES, kaip teisinės valstybės principu grindžiamos bendruomenės, išlaikymui. ES taisyklės duos numatytos naudos žmonėms ir įmonėms tik tada, kai valstybės narės jas tinkamai ir laiku įgyvendins. Tai ypač svarbu tais laikais, kai visame pasaulyje daromas spaudimas teisei valstybei ir iškraipoma tarptautinė prekyba.

Vis dėlto pernelyg daug direktyvų vis dar nėra laiku perkeliamos į nacionalinę teisę. 2025 m. beveik 70 proc. naujų pažeidimo nagrinėjimo procedūrų buvo pradėtos dėl to, kad valstybės

³⁸ 2026 m. sausio 30 d. Komisijos metinėje bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitoje (COM(2026) 46) paskelbta metinė bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbotvarkė ir kad ji bus skelbiama kasmet. 2026 m. vykdymo užtikrinimo prioritetai yra įtraukti į šį komunikatą tarp vienuolikos prioritetinių bendrosios rinkos teisės aktų vykdymo užtikrinimo sričių. Prioritetinės sritys nedaro poveikio griežtai ES taisyklių kitose prioritetinėse srityse, pavyzdžiui, taisyklių, kuriomis siekiama paspartinti švarios energijos diegimą, kaip nustatyta 2026 m. balandžio 22 d. komunikate COM(2026) 370 („AccelerateEU“), įgyvendinimo stebėsenai.

³⁹ Du trečdaliai pažeidimo nagrinėjimo procedūrų išsprendžiamos per pirmąjį etapą (po oficialaus pranešimo), o apie 95 proc. bylų išsprendžiamos prieš perduodant bylą Teisingumo Teismui.

narės vėlavo perkelti direktyvas į nacionalinę teisę, todėl žmonės ir įmonės negalėjo visapusiškai pasinaudoti ES teise. Tais metais dauguma valstybių narių sistemingai nesilaikė perkėlimo į nacionalinę teisę terminų, todėl Komisija buvo priversta pradėti 370 pažeidimo nagrinėjimo procedūrų, susijusių su 36 į nacionalinę teisę perkeltinomis direktyvomis.

Nors Komisija imasi skubių veiksmų, kad pradėtų pažeidimo nagrinėjimo procedūras dėl vėluojančio perkėlimo į nacionalinę teisę, jų eigai ir joms užbaigti dažnai prireikia kelerių metų. Bylų, susijusių su neteisingu direktyvų perkėlimu į nacionalinę teisę ir netinkamu direktyvų ar reglamentų taikymu, nagrinėjimas užtrunka dar ilgiau. 2025 m. vidutinė tais metais užbaigtų pažeidimo nagrinėjimo bylų trukmė buvo beveik treji metai, o beveik penktadalis jų buvo nagrinėjamos ilgiau nei penkerius metus⁴⁰. Tuo tarpu ES taisyklės valstybėse narėse taikomos nenuosekliai, dėl to tikrumas neužtikrinamas vienodai ir atsiranda teisinis netikrumas žmonėms ir įmonėms.

Atsižvelgdama į tai, Komisija sieks paspartinti vykdymo užtikrinimo veiksmus tais atvejais, kai direktyvos į nacionalinę teisę neperkeliamos. Valstybėms narėms nepranešus Komisijai apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, bus supaprastintas ir paspartintas pagrįstų nuomonių priėmimas⁴¹, o tai yra antrasis pažeidimo nagrinėjimo procedūros etapas po oficialaus pranešimo valstybei narei. Valstybei narei nepranešus apie jokią perkėlimo į nacionalinę teisę priemonę (visiškas neperkėlimas į nacionalinę teisę) arba, prasidėjus pažeidimo nagrinėjimo procedūrai, nepateikus papildomo pranešimo (dalinis neperkėlimas į nacionalinę teisę), Komisija paprastai per šešis mėnesius nuo oficialaus pranešimo priėmimo pateiks pagrįstą nuomonę.

Teisingumo Teismas suformuotoje jurisprudencijoje⁴² priminė valstybių narių pareigą pateikti pakankamai aiškią ir tikslią informaciją apie nacionalinių taisyklių, kuriomis direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, turinį. Teismas pabrėžė, kad tokia informacija yra būtina, kad Komisija galėtų nustatyti, ar valstybė narė visiškai perkėlė direktyvą į nacionalinę teisę. Pastaraisiais metais Komisija padėjo valstybėms narėms standartizuoti ir supaprastinti tokių paaiškinimų teikimą⁴³ ir toliau siūlys paramą. Tačiau jei valstybė narė nepateikia reikiamų paaiškinimų, taikoma ta pati supaprastinta procedūra, kaip ir tuo atveju, kai nepranešama apie pirmiau nurodytas perkėlimo į nacionalinę teisę priemones.

Be to, Komisija laikysis griežtesnio požiūrio į valstybių narių prašymus pratęsti dviejų mėnesių terminą atsakymui į oficialų pranešimą⁴⁴ pateikti (visų rūšių pažeidimo nagrinėjimo procedūrose). Ateityje terminas paprastai bus pratęsiamas tik pagrįstos nuomonės pateikimo etapu, jei valstybės narės pripažins pažeidimą ir atitiks visas nustatytas sąlygas⁴⁵, kurios bus griežtai vertinamos. Per oficialaus pranešimo etapą terminas atsakymui pateikti bus

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/implementing-eu-law/member-state-infringement-cases/lt#inline-nav-10>

⁴¹ Visų pirma dažniau taikant įgaliojimų priimti sprendimus per pažeidimo nagrinėjimo procedūrą suteikimo procedūrą.

⁴² Istorinis 2019 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija / Belgija*, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573, 59 punktas.

⁴³ Pavyzdžiui, pateikdamos valstybėms narėms šabloną, kurį jos gali naudoti paaiškinimui pateikti.

⁴⁴ Oficialaus pranešimo tikslas – prašyti valstybės narės pateikti pastabas dėl Komisijos išvadų, dažnai po pirminių dialogų arba dvišalio keitimosi informacija. Nepagrįstas vėlavimas trukdo Komisijai atlikti vertinimą ir kelia nevienodo požiūrio į valstybes nares riziką.

⁴⁵ Prašyme turi būti pateiktas realistiškas ir pakankamai aiškus priemonių, kurių reikia imtis, tvarkaraštis; prašymo tikslas – leisti valstybei narei imtis būtinų priemonių, kad pagrįstos nuomonės būtų laikomasi; gali būti pateiktas tik vienas prašymas pratęsti atsakymo pateikimo terminą; prašymą Generalinis sekretoriatas turi gauti iki pradinio termino pabaigos ir suteikiamas papildomas laikotarpis negali viršyti trijų mėnesių.

pratęsimas retais atvejais ir tik labai išskirtinėmis aplinkybėmis, pavyzdžiui, *force majeure* atvejais, kai dėl nenumatytų įvykių valstybė narė negali atsakymo pateikti laiku.

Iki savo kadencijos pabaigos Komisija siekia sumažinti ilgai nagrinėjamų pažeidimo bylų skaičių. Šiuo tikslu daugiausia dėmesio bus skiriama ilgiau nei penkerius metus nagrinėjamoms byloms, kurios dar neperduotos Teisingumo Teismui. Sprendžiant tokias bylas labai svarbios bus valstybių narių pastangos ir jų noras bendradarbiauti.

Dirbtinio intelekto naudojimas

Kitas būdas paspartinti vykdymo užtikrinimą – sparčiau vykdyti nacionalinių perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitikties patikras. Nacionalinės teisės aktai atspindi unikalią kiekvienos valstybės narės konstitucinę, procedūrinę ir administracinę sistemą, o šioms priemonėms patikrinti reikia laiko ir išteklių. Atsižvelgdama į tai, Komisija pradės naudoti specialias dirbtinio intelekto (DI) priemones, padėsiančias tikrinti, kaip valstybės narės į nacionalinę teisę perkelia ES teisę. Šios priemonės taip pat padės Komisijai nustatyti galimus perteklinio reglamentavimo atvejus ir prisidės prie sistemingesnio vertinimo visose valstybėse narėse. 2026 m. Komisija pradės bandomąjį nacionalinių perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitikties patikrų projektą. Dirbtinis intelektas padės vertinti, bet žmogaus atliekamo vertinimo nepakeis, ir jam bus taikomos griežtos apsaugos priemonės⁴⁶. Valstybės narės taip pat raginamos naudoti DI perkėlimo į nacionalinę teisę ir stebėsenos darbui paspartinti.

Atgrasomųjų priemonių stiprinimas

Griežtam vykdymo užtikrinimui reikia patikimų atgrasomųjų priemonių. Nustačius ir ištyrus ES teisės pažeidimą, visos šalys turi bendradarbiauti, kad jį pašalintų. Jei jis nepašalinamas ir valstybė narė vis dar nesilaiko reikalavimų, Komisija dviem atvejais⁴⁷ gali pradėti procesą Teisingumo Teisme, prašydama skirti finansines sankcijas.

Tais atvejais, kai direktyva į nacionalinę teisę perkelta nevisiškai, Sutartyse numatytos finansinės sankcijos jau tada, kai Komisija dėl valstybės narės pirmą kartą kreipiasi į Teisingumo Teismą. Šiuo atveju Teisingumo Teismas savo sprendime negali nustatyti didesnės nei Komisijos pasiūlyta sumos. Jei valstybė narė nevykdo pirmojo sprendimo ir dėl jos antrą kartą kreipiamasi į Teisingumo Teismą, Teisingumo Teismas turi plačią diskreciją nuspręsti dėl didesnės sumos, nei siūlo Komisija, (ir pastaraisiais metais tai yra padaręs). Neperkėlimas į nacionalinę teisę trukdo taikyti direktyvą nacionalinėje teisinėje sistemoje, o tai reiškia, kad iš asmenų ir įmonių atimamos direktyvoje numatytos teisės ir privilegijos⁴⁸.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į poreikį užtikrinti pakankamai atgrasančias finansines sankcijas valstybėms narėms, Komisija sistemingai griežtins Teismui siūlomų baudų apskaičiavimą, todėl bus skiriamos didesnės sumos.

⁴⁶ Pašalinančios bet kokią automatizuoto sprendimų priėmimo riziką ir užtikrinančios gerą administravimą.

⁴⁷ Visų pirma, i) kai valstybė narė nesiima priemonių, būtinų ankstesniam Teismo sprendimui, kuriuo konstatuotas ES teisės pažeidimas, įvykdyti (SESV 260 straipsnio 2 dalis), ir ii) kai valstybė narė neįvykdė savo pareigos pranešti apie priemones, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama pagal teisėkūros procedūrą priimta direktyva (SESV 260 straipsnio 3 dalis).

⁴⁸ Teisingumo Teismo jurisprudencijoje dėl pažeidimų, susijusių su nepranešimu, nuolat primenama, kad „pareiga [perkelti/pranešti] yra esminiai valstybių narių įsipareigojimai, siekiant užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą, todėl šių įsipareigojimų neįvykdymas neabejotinai laikytinas sunkiu“ (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija*, C-147/23, ECLI:EU:C:2024:346, 72 punktas).

Bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis siekiant geresnio reikalavimų laikymosi

Esamų kliūčių šalinimas yra tik pusė iššūkio – ne mažiau svarbu užkirsti kelią naujoms kliūtims. Atsižvelgiant į sparčiai kintančius teisės aktus, ribotus išteklius ir poreikį greitai reaguoti į krizes, labai svarbu, kad naujos taisyklės būtų tinkamai įgyvendinamos nuo pat pradžių.

Komisija yra tvirtai įsitikinusi, kad valstybės narės yra bendrai atsakingos už tai, kad ES teisės būtų visapusiškai laikomasi. Įgyvendinimo metu Komisija teikia tvirtą paramą valstybėms narėms įgyvendinimo strategijų, perkėlimo į nacionalinę teisę veiksmų gairių, pritaikytų gairių ir specialių darbo grupių forma. Savo ruožtu valstybės narės turėtų aktyviai bendradarbiauti su Komisija anksti dalydamosi įgyvendinimo iššūkiais. Taip galima išvengti fragmentuoto ES teisės aktų įgyvendinimo.

Laikui bėgant naujų direktyvų sumažėjo, o reglamentai, kaip teisėkūros priemonė, tampa vis svarbesni ir jiems reikia skirtingų stebėsenos metodų. Šiomis aplinkybėmis Komisija ir valstybės narės turės sustiprinti ES reglamentų įgyvendinimo ir taikymo stebėseną. 2026 m. Komisija sukurs naują IT priemonę, kad valstybės narės turėtų vieną bendrą prieigą ryšiams su Komisija palaikyti ir pranešti apie nacionalines įgyvendinimo priemones per reglamentuose nustatytus terminus (pavyzdžiui, kai jos paskiria kompetentingas institucijas). Ši priemonė taip pat padės Komisijai teikti sistemingas įgyvendinimo gaires valstybėms narėms ir vykdyti sistemingą reglamentų įgyvendinimo ir taikymo priežiūrą.

Tačiau ne visos kliūtys kyla dėl prasto ES teisės įgyvendinimo. Daugelis jų kyla iš vienašalių nacionalinių taisyklių. Veiksmingas bendradarbiavimas taip pat reiškia, kad valstybės narės neturėtų nustatyti nacionalinių taisyklių, kurios galėtų tapti problema gerai veikiančiai bendrajai rinkai ir nuosekliam ES taisyklių įgyvendinimui.

Siekdama sumažinti teisinę fragmentaciją, Komisija aktyviau naudosis esamomis priemonėmis, pavyzdžiui, Bendrosios rinkos skaidrumo direktyva⁴⁹ ir Paslaugų direktyva⁵⁰, pagal kurias reikalaujama, kad valstybės narės praneštų apie nacionalinių priemonių projektus ir išnagrinėtų galimybes toliau tobulinti šias procedūras. Šios nuostatos yra galingi mechanizmai, kuriais siekiama užkirsti kelią nesuderinamumui su ES teise ankstyvuoju etapu, prieš priimant nacionalines priemones, taip pašalinant būsimo vykdymo užtikrinimo poreikį ir užtikrinant didesnę veiksmingumą tiek Komisijai, tiek valstybėms narėms.

Pagal Bendrosios rinkos skaidrumo direktyva sukurta skaidrumo sistemą valstybės narės, prieš priimdamos priemonių projektus, susijusius su tam tikrais gaminiais ir paslaugomis, privalo apie juos pranešti. Komisija šiuos projektus peržiūri atsižvelgdama į ES teisę, vienodai dalyvaujant visoms valstybėms narėms, kurios gali pateikti savo vertinimus. Po pranešimo taikomas trijų mėnesių atidėjimo laikotarpis, per kurį pranešančioji valstybė narė priemonės negali patvirtinti. Taip suteikiama laiko atsiliepimams pateikti ir pakeitimams atlikti. Suinteresuotieji subjektai yra visapusiškai informuojami per platformą TRIS ir gali pateikti prasmingą grįžtamąją informaciją, kad nacionaliniu lygmeniu neatsirastų kliūčių.

⁴⁹ 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka, (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

⁵⁰ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006 12 27, p. 36).

Nacionalinėms priemonėms, kurioms taikoma Paslaugų direktyvoje nustatyta pareiga pranešti, atidėjimo laikotarpis netaikomas, tačiau Komisija ragina valstybes narės kuo labiau savanoriškai pranešti apie priemones per jų rengimo etapą, kad būtų padidintas prevencinis pranešimų poveikis.

Pastaraisiais metais Komisija priemonių projektuose atkreipė dėmesį į atitikties problemas, visų pirma žemės ūkio maisto produktų, skaitmeninių paslaugų ir aplinkos sektoriuose. Tačiau šias problemas sprendė ne visos valstybės narės.

Jei nustatyti pažeidimai nebus pašalinti, Komisija, visapusiškai pasinaudodama šia prevencine priemone, sistemingai pradės pažeidimo nagrinėjimo procedūras. Ji taip pat užtikrins, kad, kai valstybės narės nepaisys procedūrinių reikalavimų (pvz., jei nesilaikys atidėjimo laikotarpio) arba nepraneš apie savo aktų projektus, būtų visapusiškai laikomasi Bendrosios rinkos skaidrumo direktyvos, ir imsis vykdymo užtikrinimo veiksmų. Komisija, kaip integruotojo vykdymo užtikrinimo priemonės, taip pat imsis veiksmų dėl panašių nuostatų, kurios gali būti įtrauktos į būsimus teisės aktus.

Galiausiai, be pirmiau minėtų priemonių, Komisija pagal kitą finansinę programą, visų pirma dėl priemonių pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus, ypatingą dėmesį skirs tam, kad būtų laikomasi įsipareigojimų pagal ES teisę, ypač susijusių su tinkamu bendrosios rinkos veikimu.

Pagrindiniai veiksmai

- Greitai išspręsti nustatytas problemas **prioritetinėse bendrosios rinkos teisės aktų vykdymo užtikrinimo srityse**, ir prireikus perduoti neišspręstus klausimus Teisingumo Teismui.
- **Paspartinti pažeidimo nagrinėjimo procedūras** dėl nevysiško direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę, greičiau pateikiant pagrįstas nuomones ir sistemingai imantis tolesnių veiksmų tais atvejais, kai valstybės narės nepateikė aiškinamųjų dokumentų.
- **Rečiau pratęsti terminus**, per kuriuos valstybės narės turi atsakyti Komisijai per pažeidimo nagrinėjimo procedūras.
- Pradėti naudoti specialias **dirbtinio intelekto priemones**, kurios padėtų paspartinti perkėlimo į nacionalinę teisę vertinimus, taip sumažinant administracinę naštą, nepakenkiant tikslumui ir užtikrinant griežtas apsaugos priemones.
- Iki šios Komisijos kadencijos pabaigos **sumažinti ilgai nagrinėjamų pažeidimų bylų skaičių**, ypatingą dėmesį skiriant ilgiau nei penkerius metus nebaigtoms nagrinėti byloms, kurios nebuvo perduotos Teisingumo Teismui.
- Teisingumo Teismui pasiūlyti labiau **atgrasančias finansines sankcijas** valstybėms narėms.
- Be dabartinio direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę tikrinimo, **vykdyti geresnę ES reglamentų stebėseną** naudojant naują IT priemonę, skirtą, kai aktualu, valstybių narių pranešimams centralizuoti, įgyvendinimo gairėms susisteminti ir Komisijos vykdomai priežiūrai sustiprinti.
- Taikant pranešimo reikalavimus pagal Bendrosios rinkos skaidrumo direktyvą ir Paslaugų direktyvą, **vykdyti geresnę bendrosios rinkos taisyklių pažeidimų prevenciją**.